

ORGANIZOVANIE DOBROVOĽNÍKOV V ZAHRANIČÍ

Francúzsky generál Maurice Janin, vrchný veliteľ česko-slovenského zahraničného vojska

Podstatnou zložkou protihabsburského odboja v zahraničí bolo utvorenie dobrovoľníckej česko-slovenskej armády, ktorá by bojovala po boku dohodových štátov, ale politicky podliehala Česko-slovenskej národnej rade. Takúto dobrovoľnícku armádu bolo možné vytvoriť tam, kde žilo mnoho Čechov a Slovákov. Do úvahy pripadalo Rusko. Zároveň sa francúzska vláda snažila získať z tejto krajiny vojenské posily. Štefánik, ktorý mal podporu francúzskej vlády a jeho úlohou bolo robiť nábor dobrovoľníkov pod vedením francúzskeho generála Mauricea Janina, rozhodol sa odísť s týmto cieľom do Ruska. V auguste 1916 pricestoval do Petrohradu. Medzi Slovákami a Čechmi v Rusku vládla politická, ideová a organizačná roztrieštenosť. V úsilí o zjednotenie hnutia sa Štefánik dostal do rozporu s Dürichom, podporujúcim proruskú koncepciu. Oba síce podpísali tzv. Kyjevský zápis o spoločnom postupe, ale ten sa stretol s nevôľou u ruského ministerstva zahraničia. Generál Janin rozhodol, že ďalšie zotrvanie Štefánika v Rusku nie je žiaduce.

Následne Štefánik odišiel do Rumunska, kde plnil vedecké i letecké misie a úlohy týkajúce sa česko-slovenských útvarov, aj transportu slovenských

a českých dobrovoľníkov do Francúzska. V Rumunsku bol povýšený na kapitána a neskôr na majora.

V apríli 1917 USA vyhlásili vojnu Nemecku. Požiadavky francúzskeho velenia na ďalšie divízie pre front ustavične narastali. Preto francúzsky vojnový stan uvítal Štefánikov návrh robiť nábor dobrovoľníkov pre západný front z radov slovenských a českých krajanov v Amerike. Napriek veľkému úsiliu a mnohým organizačným opatreniam sa nepodarilo v USA získať toľko dobrovoľníkov, aby boli francúzske oficiálne kruhy spokojné. Štefánik, Masaryk i Beneš sa snažili, aby sa vo Francúzsku konštituovala autonómna česko-slovenská armáda. Tento cieľ sa síce podaril, ale armáda mala len 10 000 vojakov. Hlavným veliteľom bol generál Janin. Súčasťou armády sa stalo aj česko-slovenské vojsko v Rusku. Obe zložky vojska – francúzska i ruská, podliehali francúzskemu veleniu a boli financované vládou Francúzska. V decembri 1917 USA vypovedali vojnu aj Rakúsko-Uhorsku.

Otázka 6:

Ako sa volal francúzsky generál, ktorý mal na starosti vojenské velenie česko-slovenských dobrovoľníkov?